

MONIKA STEINHOLM

Sagt om

Nærmere kommer vi ikke:

**«Fengende om skeiv
ungdomskjærlighet.»**

BLADET TROMSØ

UNDER SNOEN

Vigmstad Bjørke

Monika Steinholm

Under snøen

Vestby 2014

Copyright © Forlaget Vigmostad & Bjørke AS 2017

Tilrettelagt for e-bok: John Grieg, Bergen
Forsidedesign: Trine + Kim Designstudio

ISBN: 978-82-419-1508-6

ISBN: 978-82-419-1507-9 (trykt)

Spørsmål om denne boken kan rettes til

Forlaget Vigmostad & Bjørke AS

Kanalveien 51

5068 Bergen

Telefon 55 38 88 00

Eller e-post til

post@vigmostadbjorke.no

www.vigmostadbjorke.no

Det må ikke kopieres fra denne boken i strid med åndsverkloven eller avtaler om kopiering som er inngått med Kopinor.

DEL 1

Gunn

Snøen laver ned i store, våte flak. Legger seg tungt på trærne. Trekker greinene mot bakken. På bjørka har en av dem allerede gitt etter, og et åpent sår gaper mot meg. Jeg slukker adventsstaken i stuevinduet og trekker ulljakka tettere rundt meg. Det gamle huset lekker varme. Jeg kan ikke huske å ha vært ordentlig varm på flere uker. Sola forsvant i slutten av november, og mørket spiser meg opp. Det er en storm på vei. Jeg kjenner det på meg.

– Kaldt, sier jeg, og setter meg i sofaen under pleddet.

Niklas tar hånda mi, men fingrene hans er istapper, og jeg skyver ham vekk.

– Hva skal du i morgen? spør han.

Jeg trekker på skuldrene.

– Vil du finne på noe? spør han.

– Ok, sier jeg.

Alt jeg klarer å tenke på, er bekmørket utenfor og den kalde vinden som alltid finner veien inn gjennom sprekker i huset.

– Jeg gleder meg til sommeren.

– Jeg skal lage litt sommer for deg, sier Niklas.

Han setter seg på huk foran vedovnen og roter rundt i aska før han stabler ved, never og tennbriketter i en tilfeldig rekkefølge.

– Det der kommer aldri til å ta fyr, sier jeg. – Du må passe på at det kommer oksygen til.

– Jeg har gjort dette tusen ganger før.

Ikke i vår ovn, tenker jeg.

Klokka på veggen tikker. Hvert sekund tar meg nærmere sommer. Jeg tror kroppen min er et solcellepanel. All energien forsvinner i mørket. Jeg har bare lyst til å sove.

– Vil du gå i hi med meg?

Niklas snur seg og ser på meg. Han smiler, og temperaturen i rommet stiger noen grader.

– Det hadde vært noe.

Tuuut tuuut tuuuut.

Jeg skvetter.

– Æsj, sier Niklas. – Mamma.

Jeg følger ham ut i gangen. Prøver å holde ham fast, men han må gå. Han kysser meg, og jeg glemmer nesten at jeg fryser. Men da han lukker døra, er jeg kaldere enn noen gang. Jeg tar på meg en ullgenser over ulljakka, men det hjelper ikke stort.

Chris, moren min, er ute sammen med Anders, og huset er helt stille. Det kjennes som jeg er det eneste mennesket i hele verden. Jeg tenker på Schrödinger. Helt til jeg ser et annet menneske, er jeg kanskje det eneste mennesket igjen på jorda.

Inne på rommet mitt løfter jeg av lokket på akvariet. Julian kommer krabbende opp på land. Han blunker to ganger med de gjennomsiktige øyelokkene og hopper opp på den lille steinen der han pleier å sitte og vente på maten sin.

Jeg løfter Julian opp i hånda og gir ham en larve. Han liker ikke å bli løfta og biter meg i fingeren. Det svir, og jeg setter ham ned igjen. Ser på mens han glefser i seg maten. Skulle ønske jeg hadde en hund istedenfor en slamkryper. En med myk pels som jeg kunne bore nesa inn i. En som kunne slikke meg i ansiktet og ligge på fanget mitt. Krølle seg sammen under dyna mi når jeg frøs på beina.

Bank, bank, bank.

Når begynte Niklas å banke på før han kom inn? Jeg ser meg rundt. Lurer på hva han har glemt.

Bank, bank, bank.

Kanskje det er fru Svendsen som våkna av tutinga i sted og har kommet for å kjefta. Hun kommer aldri rett inn. Er redd for at vi skal være midt i noe syndig. Som kortspill eller djeveldyrkelse.

Bank, bank, bank.

Best å åpne før hun ringer politiet. Jeg trekker pusten og skyver opp døra. Det er verken fru Svendsen eller Niklas.

Én eneste gang har jeg sett ham, men jeg har ingen problemer med å kjenne ham igjen der han står utenfor døra, kledd i en svart frakk og med håret fullt av snø.

Fred Nilsen.

Faren min.

– Hei, sier han.

– På Grønland har de over hundre ord som beskriver snø, sier jeg og lukker døra.

Da jeg så ham sist, var det *jeg* som ringte på hos *ham*. Jeg hadde ingen plan for hva jeg skulle si, og da han åpna døra, ble jeg stående der, stum. Etter noe som føltes som en evighet, tok Niklas ansvar og sa at vi var på flaskeinnsamling. Tomflaskene ligger fortsatt i klesskapet. Har ligget der i over et halvt år. Har aldri fått meg til å pante dem.

– Gunnvalda?

Han banker forsiktig på døra.

Hjertet mitt går på speed. Jeg blir svimmel og kvalm. Blodet raser rundt i kroppen. Hei, hjerne. Hei, lillefinger. Hei, tarmer. Hei, nyrer. Hei, akilles, sier blodet. Chris hadde freaka ut om hun var her. Jeg er ikke Chris. Jeg freaker ikke ut så lett, tenker jeg og åpner døra.

Der står han. Pappa. Jeg burde ikke kalle ham det. Jeg ser forbi ham. Prøver å se hvilken bil han har. Kanskje den kan fortelle meg mer om hvem han er. Den er helt vanlig. En mørkerød stasjonsvogn. Ikke noe fancy. Ikke noe gammelt vrak. Han har latt skjegget gro. Et og annet grått hår på haka, selv om han ikke har passert førti.

– Gunnvalda? sier han igjen, og jeg skjønner at han har gjort lekse si.

– Gunn, sier jeg.

– Kan jeg komme inn?

– Nei, sier jeg og skal til å lukke døra, men han setter foten i dørsprekken.

– Fem minutter. Jeg vil bare snakke litt.

Han ser trist ut. Det er et eller annet med øynene. Noe sørgmodig som jeg kjenner meg igjen i.

– Fem minutter, sier jeg og ser på bestefarklokka som står i gangen. – Jeg tar tiden.

Huden nupper seg fra kulda som trekker inn i gangen. Han rister seg som en hund, og snøen lander på gulvet. Smelter, blir til våte flekker.

Han følger etter meg inn i stua. Blir stående midt på gulvet mens jeg setter meg på huk foran vedovnen og ommøblerer i rotet til Niklas før jeg tenner på. Det flammer opp med det samme, knitrer og spraker.

– Du får lov til å sette deg.

– Du vet at det bare er en myte? sier han.

– Hva da?

– Det med snøen på Grønland.

Jeg ser ut av vinduet. Alt er hvitt.

– Jeg skulle ønske det var sant, sier jeg.

– Det har unektelig en fin klang, sier han og setter seg på den stripe, gamle stoffsofaen. Helt ytterst på kanten. Jeg lurte om han har vært her før, da Chris var ung og dette var mormors hus. Om han kjenner igjen sofaen. Om han vet hvilken skuff på kjøkkenet bestikken ligger i. Hvilket skap han skal åpne hvis han vil ha et melkeglass. Han har hendene på knærne og trommer nervøst med fingrene.

– Det *har* en fin klang, sier jeg.

– Er det du som trener? sier han og nikker mot manualene som ligger på gulvet.

Jeg himler med øynene, og minner meg selv på at han ikke kjenner meg. Ikke i det hele tatt.

– For hver hundre prosent musklene vokser, krymper hjernen med en prosent.

– Det visste jeg ikke, sier han og presser leppene sammen for ikke å le.

Han kan le så mye han vil. I Anders' tilfelle stemmer det. Hjernens hans må være på størrelse med en rosin.

– Går det bra med deg? Du ser litt bleik ut, sier han.

– Har aldri hatt det bedre, sier jeg og svelger et surt oppstøt og en klump i halsen som truer med å åpne øyekrana.

Er det noe jeg i alle fall ikke skal gjøre foran faren min, er det å grine.

Jeg ser på klokka. To minutter igjen. Jeg klarer to minutter. Hadde bare Niklas vært her fortsatt, ville ikke dette vært noe problem. Han hadde tatt kontroll. Stått med armene i kors over brystet med stoppeklokka på. Han hadde sett stygt på faren min så jeg slapp å gjøre det selv. Jeg angret på at jeg ba ham inn i stua. På at jeg ba ham sette seg. Jeg kunne vel ha snakka med ham ute på trappa!

I en skål på sofabordet ligger klementiner fulle av nellikspiker og lukter jul. Faren min strekker seg etter en og skreller den. Han trekker pusten dypt og slipper den ut igjen.

Han peller nellikspiker som ingenting. Jeg trodde han hadde noe å si. Klokka på veggen tikker høyt. Ett minutt. Jeg har lyst til å skrike. Jeg lukker øynene og ser for meg at jeg går løs på ham til neseblodet spruter.

Tretti sekunder, og han har fortsatt ikke sagt noe.

– Du har brukt opp tiden din, sier jeg.

– Vent!

– Fem minutter av livet mitt som jeg aldri får tilbake. Det er mer enn du fortjener. Jeg vil ikke se deg mer.

Akkurat idet han reiser seg, hører jeg pickupen til Chris stoppe ute på gårdsplassen. Dette er ikke bra, en krise på nivå med tsjerno-bylykken.

Jeg åpner vindushespa og dytter hardt, men karmen har frosset fast. Jeg dytter og dytter. Til slutt tør jeg ikke mer. Ruta er gammel, og glasset er tynt. Den kommer til å knuses.

– Du må gjemme deg, sier jeg.

– Gjemme meg?

Han legger fra seg den halvskrella klementinen.

– Chris kommer.

– Fint. Jeg hadde tenkt å snakke med dere begge.

– Tuller du? Du skal ikke være her. Jeg skulle aldri ha sluppet deg inn.

Jeg tar tak i frakken hans og prøver å trekke ham på beina.

– Vinduet! sier jeg.

– Hæ?

– Hørte du ikke hva jeg sa? Du kan ikke være her!

Han blir stående midt på gulvet.

– Slapp av.

Slapp av? Slapp av! Jeg kan vel ikke slappe av. Chris kommer til å gå i stykker om hun ser ham.

– Under sofaen, sier jeg.

– Sofaen?

– Ja.

Jeg skyver på ham, men han er for stor. For tung.

Ytterdøra går opp.

– Hallo! roper Chris.

– Vær så snill, hvisker jeg.

– Under der? sier han og peker.

Jeg lukker øynene. Teller sekundene. Ser for meg Chris som henger fra seg ytterklærne i gangen. Det er allerede for sent.

– Hei, hvisker han og tar forsiktig tak rundt begge skuldrene mine.

Han lukter snø og skorsteinsrøyk. Jeg tørker en tåre. Tygger meg i leppa.

– Greit, sier han.

Han legger seg på gulvet og åler seg inn under sofaen akkurat idet Chris kommer inn i stua.

– Hei, sier Chris og retter på det korte skjørtet. Hun ser seg rundt. Det eneste sporet etter faren min er den halvskrelte klementinen som ligger på bordet. – Har du besøk?

– Nei, hvordan det?

Stemmen min skjelver, og Chris er nødt til å høre at noe er galt. Hun plukker opp klementinen og nellikspikerne fra bordet.

– Du må ikke spise disse. De smaker pyton.

– Jeg vet jo det, sier jeg.

– Det står en bil utenfor.

– Åh, det! Det var noen som skulle til fru Svendsen. Hun burde betale noen for å brøyte for seg, så det går an å parkere der.

Anders kommer inn i stua. Han lukter øl og er litt ustø på beina. Han drar hånda over den barberte skallen og smiler. Han stiller seg bak Chris og legger armene rundt henne mens han kysser henne i nakken.

– Lager du litt mat til meg, pus?

Jeg snur meg vekk for ikke å brette meg.

– Vil du ha litt, Gunn? Egg og bacon? spør Chris.

Jeg rister på hodet.

– Er det ikke litt sent å spise nå? spør jeg.

Anders klyper meg ertent i overarmen.

– Muskler må ha mat, vet du.

Så dumper han ned på sofaen. Jeg lukker øynene da han bøyer seg mot gulvet og plukker opp en manual. Håper han ikke ser den lille flisen av frakken som så vidt stikker fram under sofaen.

Han flekser armen. Løfter med lange, seige tak. Fra kjøkkenet begynner det å lukte bacon og steikeos.

– Kan dere dekke bordet? roper Chris.

Jeg blir stående og se på muskelen til Anders. Den pumper som et hjerte hver gang armen bøyer seg. Svetten har begynt å pipe ut av porene, og huden glinser. Det er et eller annet med store muskler som får meg til å tenke på digre, ukontrollerte kreftsvulster.

– Kommer snart. Bare fem *reppedisjoner* igjen nå.

Jeg lar ham sitte igjen med rumpa bare noen centimeter unna faren min og går for å hjelpe Chris.

På kjøkkenet skyver jeg opp de gule skapdørene over vasken og tar ned fat og glass.

– Anders! Maten er klar!

Jeg hører det, et snev av irritasjon i stemmen hennes. Bli sittende, tenker jeg. Bli sittende i den forbanna sofaen helt til Chris pakker tannbørsten, joggebuxsa og manualene dine i en pappeske og setter den på trappa. Jeg folder til og med hendene i håp om at bønner skal ha en sterkere intergalaktisk effekt.

Det funker ikke. Anders er ferdig løfta og kommer subbene inn på kjøkkenet.

– Her er jeg, pus, sier han og kysser Chris på munnen. – Har du savna meg?

Jeg ler. Høyt. For høyt. Og når jeg først har starta, klarer jeg ikke å slutte.

– Hva? sier Anders.

– Hvis du savna henne så mye, kunne du jo bare kommet inn på kjøkkenet litt før og dekket bordet.

Chris legger et speilegg og en haug med baconskiver på fatet hans.

– Du *kan* hjelpe litt til, sier hun og gir ham en brødskive.

– Brød er ikke ordentlig mat. Bare raske karbohydrater og magefyll. Men du liker brød, gjør du ikke? sier han og holder skiva fram mot meg.

– Ser det ut som jeg liker brød?

Anders setter kniven i eggeplommen og skjærer så det renner gul gugge utover fatet. Det blander seg med baconfett, og når han spiser, legger det seg koagulert plomme i munnvika. Blank olje renner nedover haka, og han tørker seg med håndbaken.

– Er alt bra med Niklas og deg? spør Chris.

– Du ser jo bare tjukk ut. Med klær på, ser du ut som en halvgammel tjukkas!

– Gunn! sier Chris.

– Det er sant!

Anders reiser seg så fort at stolen nesten velter. Jeg håper han fiker til meg. Da er Chris nødt til å kvitte seg med ham.

Han tramper opp trappa med flodheststeg.

– Jeg trodde jeg hadde oppdratt deg litt bedre, sier Chris.

– Tuller du? Hvis jeg hadde gjort som deg, ville jeg sittet høygravid i sofaen og stønna inn i telefonen.

– Hold kjeft, sier Chris og ser opp i taket, som om hun er redd for at Anders skal høre meg.

– Du har ikke fortalt ham det, har du vel?

– Gunn ...

Stemmen til Chris er advarende.

– Jeg tror faktisk ikke han hadde brydd seg om at fremmede menn pleide å ringe deg for å runke.

– Nå går jeg opp en tur, og når vi kommer ned, får du si unnskyld.

Chris går opp trappa, og jeg kniper øynene sammen et par sekunder mens jeg støtter meg på bordkanten. Pust inn. Pust ut. Det er på tide at Chris kvitter seg med den bavianen, tenker jeg. Jeg har ingenting å ha dårlig samvittighet for. Likevel stikker det et sted i mellomgulvet.

Jeg går inn i stua og setter meg på huk foran vedovnen.

– Du kan komme fram nå.

Han åler seg ut på gulvet. Børster støv av frakken og plukker vekk en hybelkanin som henger